

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Życie codzienne na obszarze postradzieckim 1

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Wschodoznawstwo		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność -		Kod zajęć 18WZNS.11K.03024.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Historii		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Marta Studenna-Skrukwa		
Prowadzący zajęcia	Marta Studenna-Skrukwa		
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie studentów z wybranymi aspektami realiów życia codziennego na obszarze postradzieckim
C2	zapoznanie studentów z badaniem życia codziennego jako obszarem badań naukowych

Wymagania wstępne

Brak.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie znaczenie oraz potencjał badań nad życiem codziennym	WZN_K1_W01	Esej, Wypowiedź ustna
W2	zna i rozumie najważniejsze trendy oraz dynamikę zmian w życiu codziennym mieszkańców regionu po rozpadzie ZSRR	WZN_K1_W01, WZN_K1_W02, WZN_K1_W03, WZN_K1_W05	Esej, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wskazać czynniki polityczne, gospodarcze i kulturowe, które kształtowały życie codzienne mieszkańców regionu w schyłkowym okresie istnienia ZSRR oraz po jego rozpadzie	WZN_K1_U01, WZN_K1_U02, WZN_K1_U03	Esej, Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa przełożyć wiedzę z zakresu życia codziennego mieszkańców regionu na praktyki badawcze i działalność zawodową	WZN_K1_K03, WZN_K1_K06	Esej, Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Wprowadzenie do badań nad życiem codziennym. Znaczenie i sens badań życia codziennego; sposoby interpretacji zjawisk życia codziennego na podstawie myśli Winfrieda Schulze'a, Carla Ginzburga, Emmanuela Le Roy Ladurie, Tima Edensora, Ervinga Goffmana, Elżbiety Tarkowskiej, Jerzego Szackiego. Pionierzy badań nad radziecką i postradziecką codziennością.	W1, K1	Konwersatorium
2.	Przemiany gospodarstwa domowego w ZSRR i na obszarze postradzieckim. Gospodarcze i kulturowe czynniki warunkujące przeobrażenia gospodarstwa domowego. Gender a podział obowiązków domowych. Hierarchia społeczna i jej historyczne korzenie.	W2, U1	Konwersatorium
3.	Luksus i bieda na obszarze postradzieckim. Kształtowanie się oczekiwań konsumpcyjnych w ZSRR i po 1991 roku. Przyczyny rozwarstwienia społecznego i jego polityczne konsekwencje.	W2, U1	Konwersatorium
4.	Radzieckie praktyki kulinarne a współczesna kuchnia na obszarze postradzieckim. Jedzenie w radzieckiej propagandzie w okresie późnego socjalizmu. Internacjonalizacja kuchni radzieckiej. Radzieckie dziedzictwo kulinarne współcześnie.	W2, U1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
5.	Subkultury i ruchy młodzieżowe na obszarze postradzieckim. Subkultury w ZSRR. Charakterystyka współczesnych subkultur młodzieżowych obszaru postradzieckiego (podłoże ideologiczne, wygląd zewnętrzny, atrybuty, stosunek do kultury oficjalnej). Miejsce ruchów młodzieżowych we współczesnej kulturze regionu.	W2, U1	Konwersatorium
6.	Środki transportu i podróże na obszarze postradzieckim. Sposoby i bezpieczeństwo podróżowania po regionie. Kultura podróżowania. Obserwacja uczestnicząca jako metoda prowadzenia badań naukowych w zakresie wschodoznawstwa.	W2, U1, K1	Konwersatorium
7.	Infrastruktura ekonomiczna na obszarze postradzieckim (wybrane przykłady). Radzieckie dziedzictwo w zakresie infrastruktury ekonomicznej oraz problemy jego amortyzacji. Polityczne i geograficzne uwarunkowania ochrony radzieckiego dziedzictwa industrialnego.	W2, U1	Konwersatorium
8.	Współczesne formy kultu jednostki na obszarze postradzieckim (wybrane przykłady). Kult jednostki w polityce, kulturze, edukacji i przestrzeni publicznej: jego historyczne i tradycjonalistyczne podłoże oraz wpływ na kondycję współczesnych społeczeństw regionu.	W2, U1	Konwersatorium
9.	Historia i życie codzienne na obszarze postradzieckim (wybrane przykłady). Kultura historyczna i jej przemiany. Dyskurs historyczny i jego polityczne uwarunkowania. Historia w przestrzeni publicznej i sektorze edukacji.	W2, U1	Konwersatorium
10.	Znaczenie języka rosyjskiego oraz fenomen wielojęzyczności na obszarze postradzieckim (wybrane przykłady). Język rosyjski jako lingua franca w krajach regionu. Polityczne uwarunkowania funkcjonowania języka rosyjskiego w życiu publicznym i codziennym w regionie.	W2, U1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Aktywne uczestnictwo w zajęciach. Wypowiedź ustna. Esej. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Literatura

Obowiązkowa

1. Barwy codzienności. Analiza socjologiczna, red. M. Bogunia-Borucka, Warszawa 2009.
2. Edensor T., Tożsamość narodowa, kultura popularna i życie codzienne, tłum. A. Sadza, Kraków 2004.
3. Mateja-Jaworska B., Zawodna-Stephan M., Badania życia codziennego w Polsce. Rozmowy (nie)codzienne, Poznań 2019.
4. Humphrey C., Koniec radzieckiego życia. Ekonomie życia codziennego po socjalizmie, tłum. A. Halemba, Kęty 2010.

Dodatkowa

1. Fitzpatrick S., Życie codzienne pod rządami Stalina, tłum. J. Gilewicz, Kraków 2012.
2. Pomerancew P., Jądro dziwności. Nowa Rosja, tłum. I. Noszczyk, Wołowiec 2015.
3. Paniuszkin W., Rublowka. Przewodnik po podmoskiewskim rezerwacie milionerów, miejscu, gdzie władza i pieniądze są sąsiadami, tłum. A. Sowińska, Warszawa 2013.
4. Identity and Nation Building in Everyday Post-Socialist Life, ed. A. Polese, J. Morris, E. Pawlusz, O. Seliverstova, London 2017.
5. Kostuczenko J., Przyszło nam tu żyć. Reportaże z Rosji, tłum. K. Kwiatkowska-Moskalewicz, Czarne 2020.
6. Studenna-Skrucka M., Stiladzy – radziecki wariant pokolenia '52 i jego obraz w filmie „Stiladzy” Walerego Todorowskiego, „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo Wschodniej” 54.1, 2019.
7. Studenna-Skrucka M., Od wsparcia proletariatu do „samoobsługi” robotnika. Jak pojawiły się i jak zniknęły radzieckie służące?, w: Kultura pracy. Z dziejów służby domowej XIX i XX wieku, red. A. Napierała, M. Michalski, Poznań 2021.
8. Studenna-Skrucka M., Model Soviet City of the Brezhnev Era: The Image of Kharkiv in Selected Propaganda Texts, „Historia i Polityka” 32 (39), 2020.
9. Studenna-Skrucka M., „Społeczeństwo socjalistyczne, tak jak każde inne, nie może obyć się bez swoich świąt i obrzędów” – przyczynek do badań nad świecką obrzędowością w ZSRR doby Leonida Breżniewa, w: Lituanistyka i wschodoznawstwo. Studia dedykowane Profesorowi Krzysztofowi Pietkiewiczowi, red. G. Błaszczuk, G. Skrukwa, M. Studenna-Skrucka, Poznań 2021.
10. Szczerek Z., Przyjdzie Mordor i nas zje, czyli tajna historia Słowian, Kraków 2013.
11. Tarnavskiy W., Dzieci swoich czasów. Ruchy młodzieżowe w Rosji a zmiany kulturowe po upadku ZSRR, Warszawa 2007.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie pracy pisemnej	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
WZN_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego
WZN_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: rozwijania dorobku zawodu, podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad
WZN_K1_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych, w tym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich zaawansowanych metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych
WZN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii
WZN_K1_U03	Absolwent/ka potrafi brać udział w debacie dotyczącej Europy Wschodniej i Azji – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich
WZN_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie wschodoznawstwa w ramach dyscypliny historia, oraz wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji
WZN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk o polityce i administracji odniesione do wybranych zagadnień prawa i ekonomii oraz wybrane zagadnienia z zakresu polityki i administracji w Europie Wschodniej i Azji
WZN_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach, oraz wybrane zagadnienia z zakresu komunikacji społecznej i mediów w Europie Wschodniej i Azji
WZN_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym szczególnie na obszarze Europy Wschodniej i Azji